

do 6krat namaže ali prevleče z vodenim steklom. *)

Posebno dobro pa je vodeno steklo, ako ne rabimo čisto samega, ampak da je zmešano s kako v prah zmleto drugo stvarjo, postavimo, z drobno zmletim navadnim steklom (glažem) ali s kreda, košeno moko itd.

(Konec sledi.)

Pomisliki svilorejca.

(Ali se bo res dala svila ali žida brez svilnih červičev ali svilodov in murvinega perja presti?) Ko smo unidan v našem listu naznanili novico, da je apotekar Cavezzali v Lodi našel umetnost, naravnost iz murvinega perja svilo presti, nismo zamolčali, da smo neveren Tomaž o tem. Bolj na drobno beremo sedaj od tega v časniku „Neue Erf.“, ki tudi sicer verjame, da kemija utegne iz murvinega perja neko snovo na dan spraviti, ki je morebiti svilni nitki podobna, al to ne bo nikoli res, da bi mogli iz murvinega perja bolji kup svilo presti kakor jo predejo svilni červiči. Le takrat — pravi omenjeni časnik — se bo s pridom svila predla iz murvinega listja, kadar bomo mi namesto krav iz merve in vode delali mleko, ali kadar bomo mi namesto čbel brali sterdo iz cvetlic. Gotovo je, da v mervi in vodi, ki jo krava povzije, je mleko, in v cvetlicah je sterda, — ali po čim bi bilo mleko, če bi ga kemikarji iz merve in vode delali, in po čim bi bila sterda, če bi jo mogli ljudje iz milijonov in milijonov cvetlic nabirati? Kakor nam krava najcenejše dela mleko in čbela najcenejše sterda, tako so tudi svilni červiči najcenejši fabrikanti žlahne svile!

Za domače potrebe kaj.

(Zoper opékline pomaga kuhinska sol hitro.) Dvé periši navadne kuhinske soli naj se raztopi v bokalu vode, in s to slano vodo naj se pomočijo rute in ovijejo okoli opečenih delov. Znan je sicer ta pomoček že davnej, vendar še ne tako, kakor bi imel biti.

(Ako človeku presilno krí iz nosa teče) pomaga po priporočilu zdravniške družbe v Londonu prah probkovega oglja. Propka ali plúta (Kork) je tista vsakemu dobro znana skorja, iz ktere se napravljajo zamaški steklenice ali flašk. Tak zamašek naj se pri luči ožgè, ožgano oglje potem osterže, in kakor tobak naj ta prah v nos potegne, komur presilno krí iz nosa teče.

Višja vlada našega cesarstva. **)

Avstrijsko cesarstvo je dedna samovlada, ktere poglavar se cesar imenuje, in ima postavodajavno in izpeljavno oblast v svojih rokah. Ali ker je država silno velika in ker je toliko opravil, da jim ena glava ni kos, ima cesar na svoji strani državni svet, in ima posebne opravitelje, katerim pravimo ministri. — Državni svet obstoji iz naj bolj skusenih in naj modrejših mož, s kterimi se cesar posvetuje, kolikorkrat misli dati kako novo občnoveljavno postavo, ali določiti in izpeljati kaj važnega. Tudi ministri morajo biti prebrisane glave in v vsih rečeh dobro

znajdeni; kajti na njih ramah sloni vsa vladarska teža, in oni so odgovorni cesarju za vse, kar koli počno v prid ali škodo države. Njih opravila so:

1) Eden je minister zvonajnih opravil. Njegova dolžnost je, poganjati se za čast in blagostan države v vsih zvonajnih zadevah, čuvati, da se državne pravice ne kratijo od ptujih narodov ali njih vladarjev, in varovati državljane, ki potujejo po ptujih deželah ali ondi kake opravke imajo. Njemu podložni so avstrijski poslanci na zvonajnih dvorih in avstrijski konzuli na Gerškem, Turškem, v Ameriki in skorej v vsih večjih terznih mestih. — Tudi za cesarsko hišo ima skerb, in kolikorkrat se v cesarski rodovini kaka ženitev, možitev ali kaj družega važnega zgodi, vse pisma gredó skozi njegove roke.

2) Drugi je minister notranjih opravil, ki vlada in oskerbuje vse, kar zadeva državne notranje reči, čuva in gleda, da se postave dopolnjujejo in da politiske gosposke izvršujejo svoje dolžnosti.

Oblast in roka ministra notranjih opravil daleč sega, pa tudi mnogoternate dolžnosti slone na njem. On mora skerbeti, da je mir in varnost po cesarskih deželah; mora braniti mirne in poštene ljudi, da se jim kaka krivica ne zgodi, rogovileže pa, vlačugarje, tatove, roparje in kar je njim enakega, mora zavračati in izročevati sodni gosposki, da jih kazni po zasluženju. On mora gledati, da se meje posameznih kronovin ne premaknejo, in da vsaka zmed njih obderži svoje pravice. Vse bolnišnice, ubožnice, delavšnice, ječe in druge enake naprave so njegovi skerbi izročene. Ako kuga, človeška ali živinska razsajati začne, ako ogenj mesta ali vasi popali ali pokonča, ako povodenj njive, travnike in hiše zasuje in podere, ako toča žitne polja in vinske gorice potolče, mora minister notranjih opravil na noge stopiti in napeti vse žile, da nesrečnikom pride na pomoč — in še marsikaj družega mora on poskerbeti.

Ima pa tudi mnogo služabnikov, ki mu grejo povsod na roko, in so zavezani, natanko dopolnovati vse njegove povelja in ukaze. Vsaka dežela ima svojega deželnega, vsaka kresija svojega kresijnega, vsaki kanton svojega kantonskega in vsaka soseska svojega soseskega poglavarja ali župana, in vsi so njemu podložni.

3) Tretji je minister bogočastja in nauka, ktere ga dolžnost je skerbeti, da je dosti šol ali učilnic, in da se mladina podučuje v vsih potrebnih rečeh. On mora varovati tudi cerkev v njenih pravicah, in krepko odbijati vse protivne napade, naj pridejo od te ali od une strani.

Naše cesarstvo ima blizo 40 milijonov ljudi, in med njimi je blizo 30 milijonov katoličanov; drugi pa so staroverci, judi, luterani, kalvinci in njim enaki krivoverci. Vsi ti, dasiravno niso naše vere, so vendarle naši bližnji in imajo pravico, v miru uživati svoje dohodke in služiti po svoji vesti in veri Bogu — in ne smemo jim delati krivice. Sveta katoliška cerkev ima v našem cesarstvu 14 nadškofov, 59 škofov in nad 40.000 duhovnikov. Nadškofi so: v Pragi, Beču, Solnigradu, v Gorici, Vidmu, Benetkah in Milanu, v Zagrebu, Zadru, Olomucu, Lvovu, Ostronogu, Jagru in v Koloči. Samostanov, možkih in ženskih, je okoli 800, v kterih je kakih 13.000 redovnikov in redovnic. — Starovercov je nekaj soedinjenih z nami, nekaj pa ne. Soedinjeni imajo 2 nadškofa: v Lvovu in v Fogaras-u, in 7 škofov; nesodinjeni pa imajo 1 nadškofa v Karlovcu, 10 škofov in 26 samostanov.

Za poduk možke in ženske mladine so ljudske šole, ki se razdeljujejo v dva razreda, in po šolski postavi bi imela v vsaki fari šola biti, in vsakdo od 6. do 12. leta v šolo hoditi. Glavne šole imajo štiri razrede. — Za višji poduk so gimnazialne šole, ki obstojé iz 4 ali iz 8 razredov, in kterih je v našem cesarstvu 270. Za duhovnike so bogoslovne, za pravoznance pravoslovne, za zdravnike zdravniške šole, in kjer so vse te višje šole, se reče, da je „vseučelišče“. Naj slavniše vseučelišči ste v Beču in v Pragi.

*) Gospoda Zwillinger in Zacher v Holešavi na Marskem, (Holleschau in Mähren) imata fabriko, v kteri se dobiva vodeno steklo. Da bi se prepričali: ali res vodeno steklo varuje lesene reči, da ne pogoré, so vpričo tamošnje cesarske gosposke žerjavice djali na škodljive, ki so bile na eni strani z vodenim steklom namazane. Kakor deleč je v škodljive segla namaža ali povlak, se jih ni celó nič ogenj prijel. — Tako se bere, kakor časnik „Neue Erf.“ zagotavlja, v protokolu, v kterem je zapisana omenjena poskušnja.

**) Za poskušnjo iz pohvaljenega „Cvetja keršansko-slovenske zemlje“, ktero smo zadnjič priporočili našim mladim in starim. Vred.